

Fogorvosi anyagtudomány fizikai alapjai

8.

Mechanikai tulajdonságok 2.

Kiemelt témák:

- ❖ Szilárdság, rugalmasság, képlékenység és szívósság összefüggései
- ❖ A képlékeny alakváltozás mechanizmusa kristályokban és ennek következményei
- ❖ A törés mechanizmusai
- ❖ Keménység

Tankönyv fejezetei:
16-17

HF:
4. fej.:
26, 27, 29, 30, 32,
33, 34, 36

1

rugalmas B mn 1. A rá ható erő következtében megváltozott alakját a hatás megszűntével visszanyerő. | Vmihez hozzájutdve róla visszapattano.

visszarugózo képesség, ϵ_r
fajl. elaszt. deform. munka w_r

merev B mn 1. Nem rugalmas, nem hajlékony <anyag, test>. | Rugalmasságát, hajlékonyságát veszített <test(rész)>.

Young-modulus, E

feszültség, σ

képlékeny C mn 1. Műsz Könnyen gyúrható, alakítható.

erős A I. mn 3. Károsító hatásoknak ellenálló, szilárd, tartós. Erős szövet, vár. Szh: erős, mint a bőr: nagyon tartós <szövet>.

gyenge A gyöngye I. mn 2. Nagyobb megterhelést el nem viselő. Gyenge kötél. | nép

szilárd B mn 1. Helyéből ki nem mozdítható, biztos, erős, tartós. Szilárd építmény; szilárdan összeilleszt vmit. 2. Fiz Határozott térfogatú és alakú <anyag, test, arányo hat ill. ennek halmazállapota

szívós B mn 1. Nehezen törhető, szakítható, téphető v. rágható.

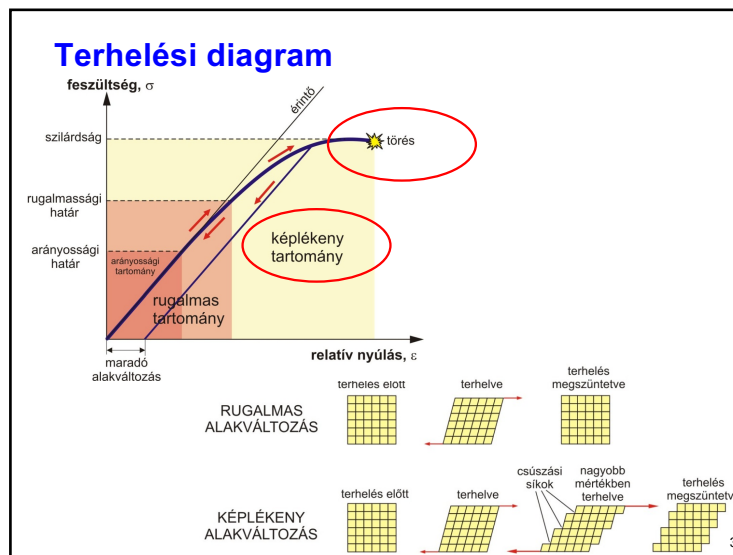
rugalmas tartomány

kemény A mn 1. A nyomásnak, megmunkálásnak ellenálló <szilárd anyag>.

relatív nyúlás, ϵ

törés

2

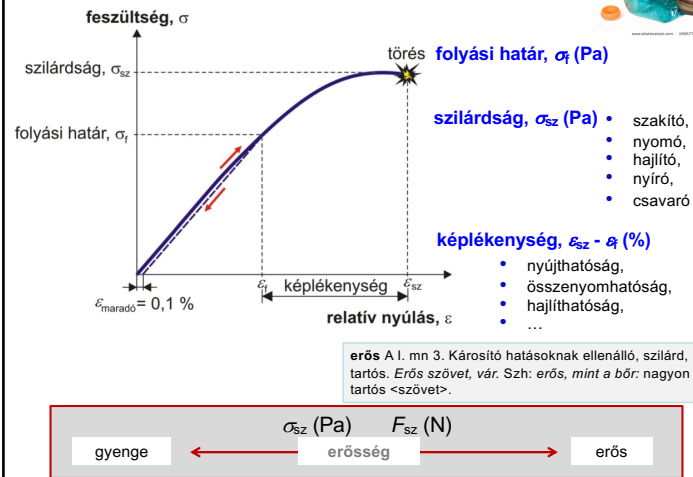

3

4

Képlékeny viselkedés

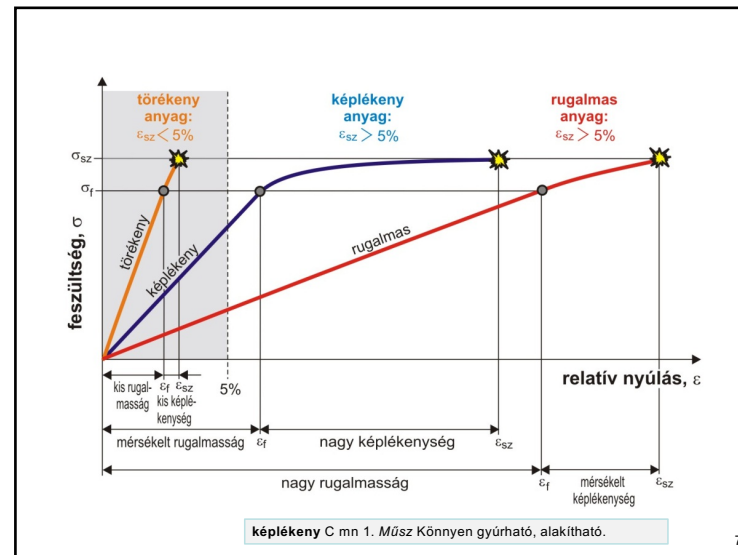

5

Nűhűny fogászati anyag szakító, ill. nyomó szilárdsűga:

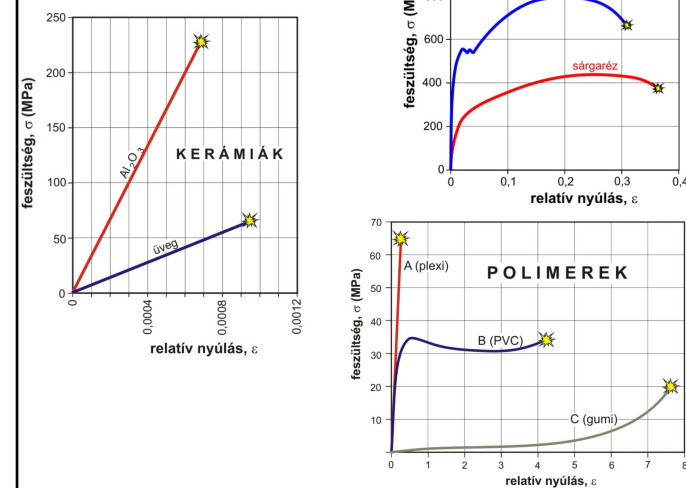
anyag	σ_{sz} , szakító (MPa)	σ_{sz} , nyomó (MPa)
fogzoműnc	≈ 10	≈ 400
dentin	≈ 110	≈ 300
keráműák	5-400	20-5000
porcelűn	≈ 25	≈ 300
polietilűn (nagy sűűrsűgű)	≈ 30	
amalgűm	30-55	200-450
PMMA (polimetilmetakrilűt)	≈ 50	≈ 80
űveg	$\approx 50-70$	≈ 700
arany	108	
aluminium-űxid	≈ 170	≈ 2100
cirkőnűm-dűxid	≈ 250	≈ 2500
aranyűtvőzetek	300-900	
Pd-Ag űtvőzetek	400-700	
Ni-Cr űtvőzetek	400-900	
Co-Cr űtvőzetek	600-800	
Ti űtvőzetek	900-1100	
szűnszűl (61%)	≈ 1700	
erősűtűsű epoxi		

6

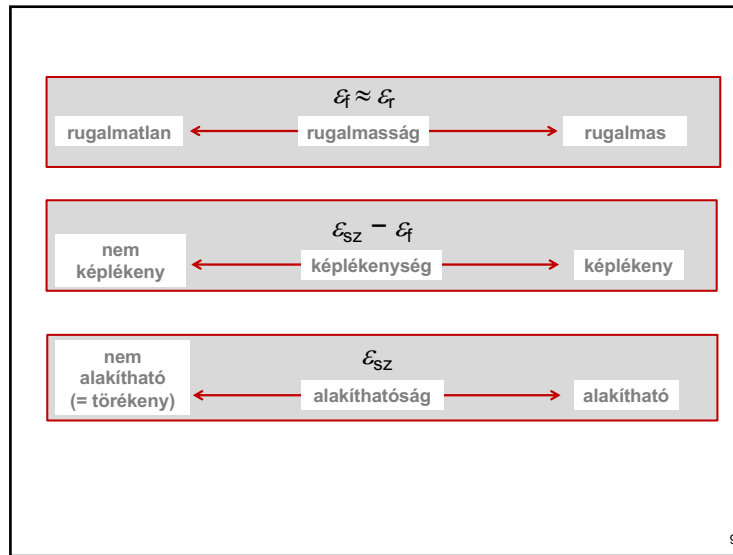

7

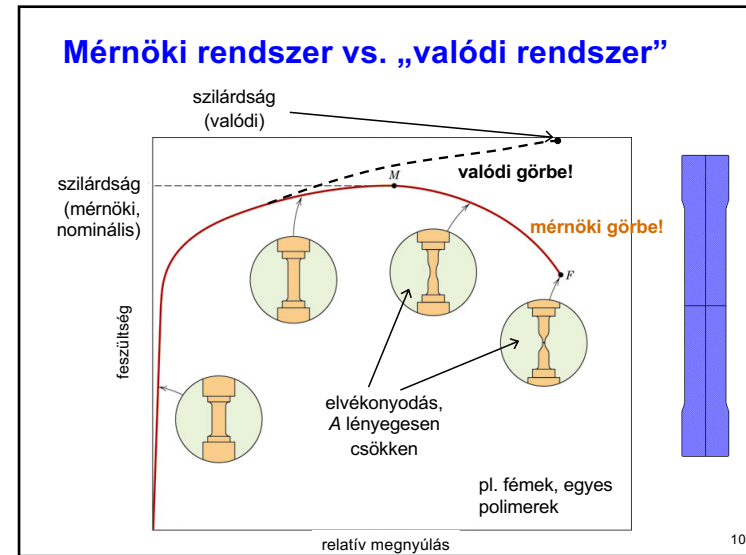
Pűldűk:

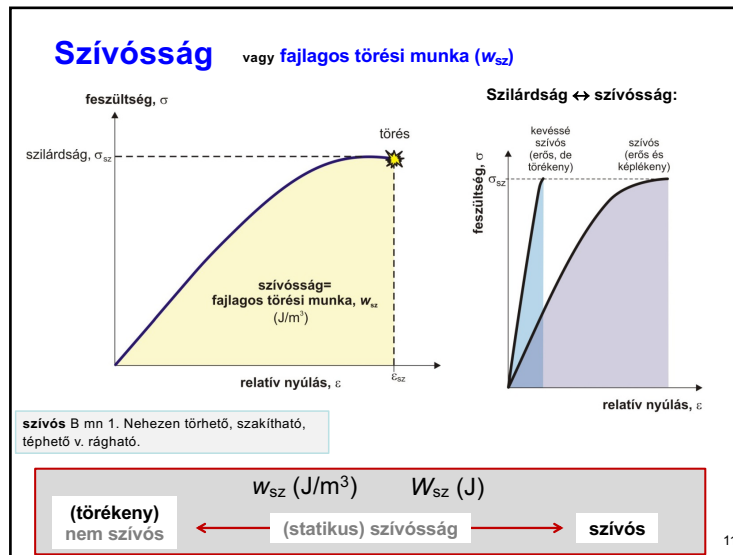
8

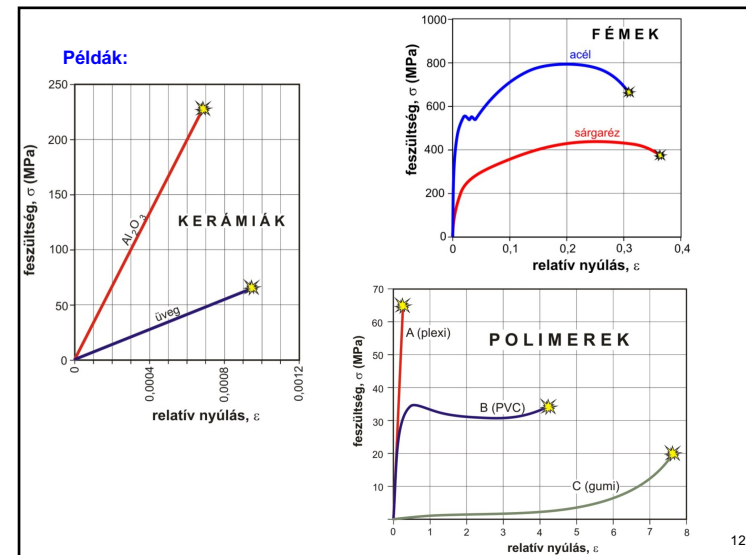
9

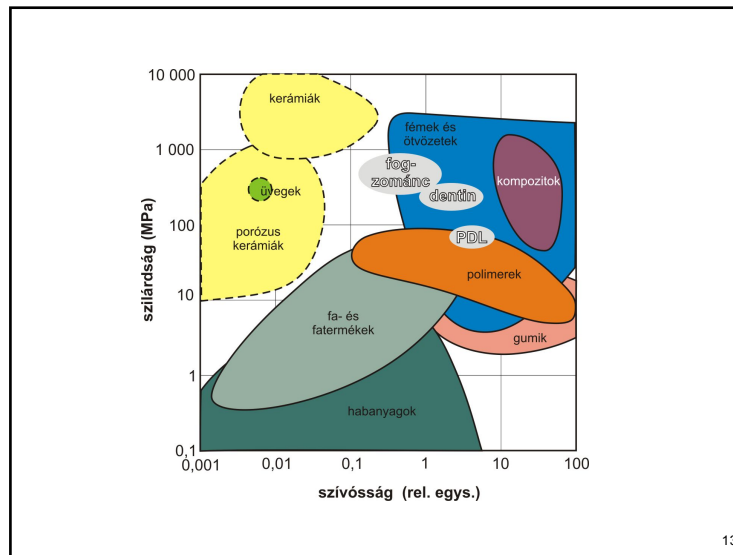
10

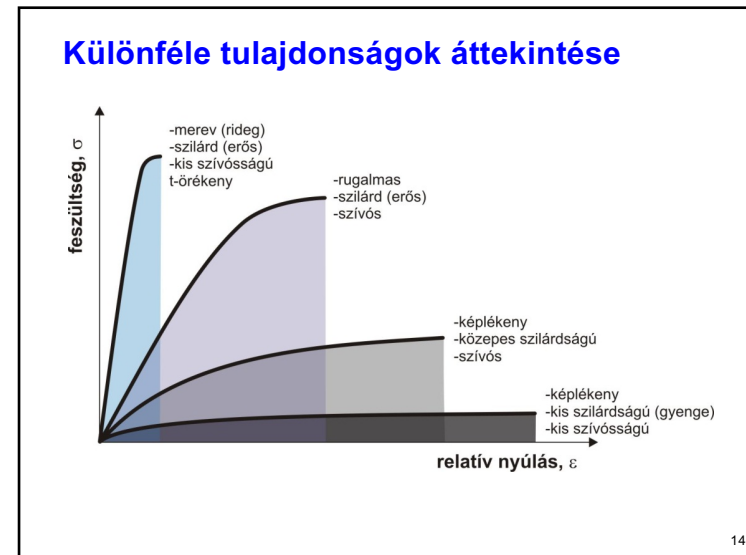
11

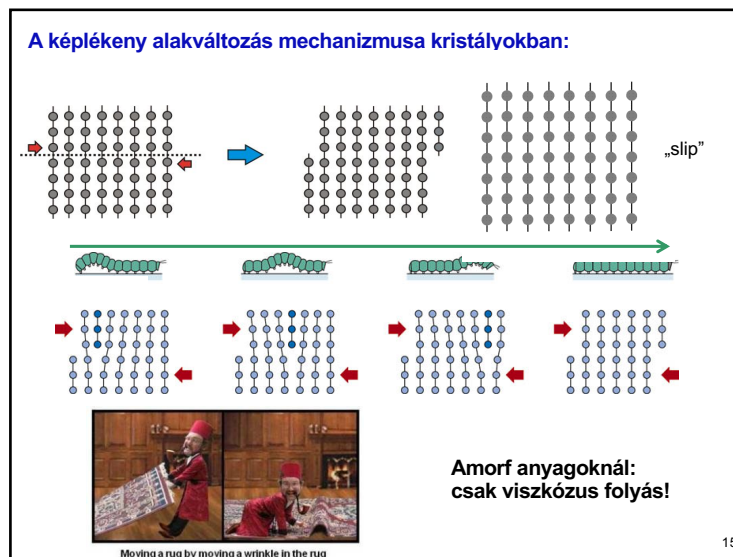
12

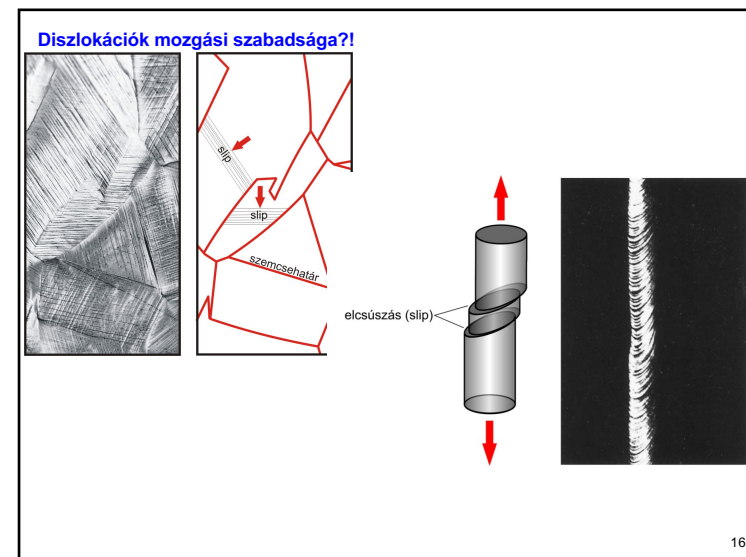
13

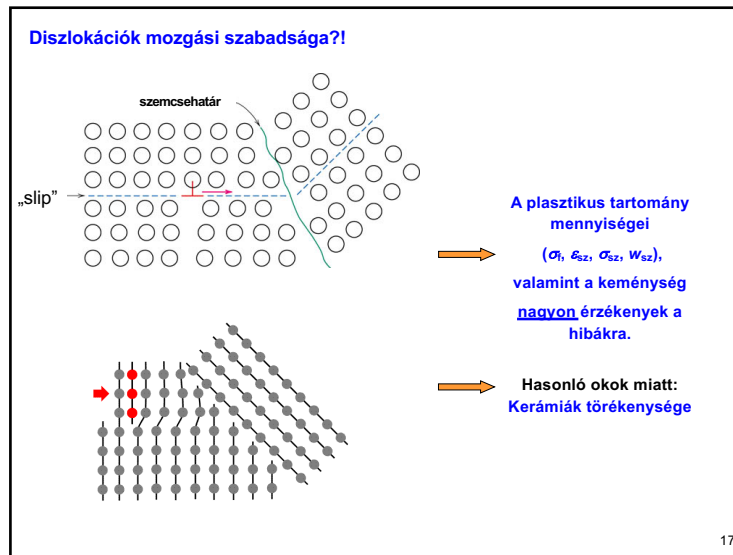
14

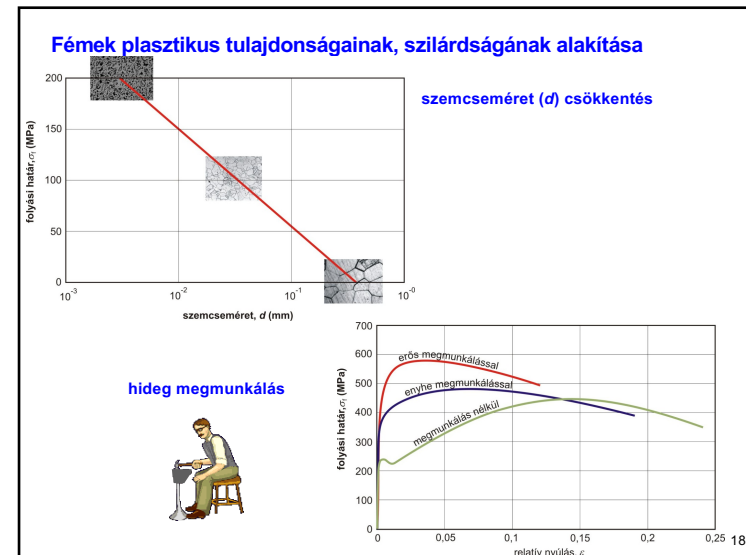
15

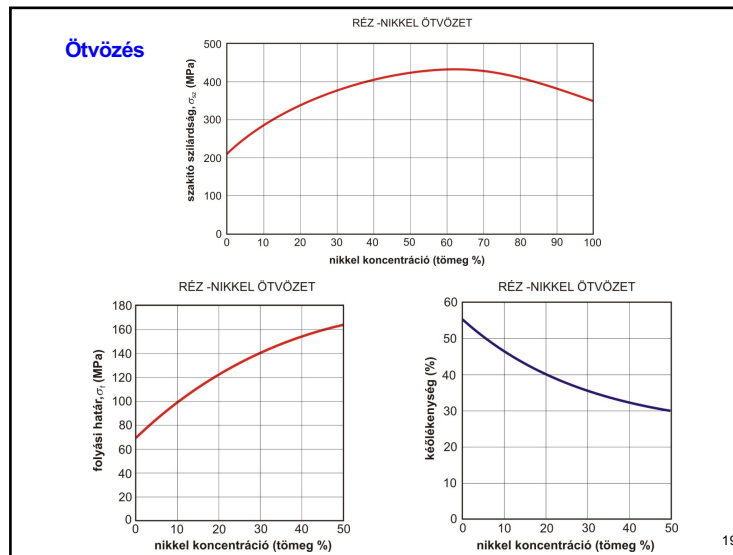
16

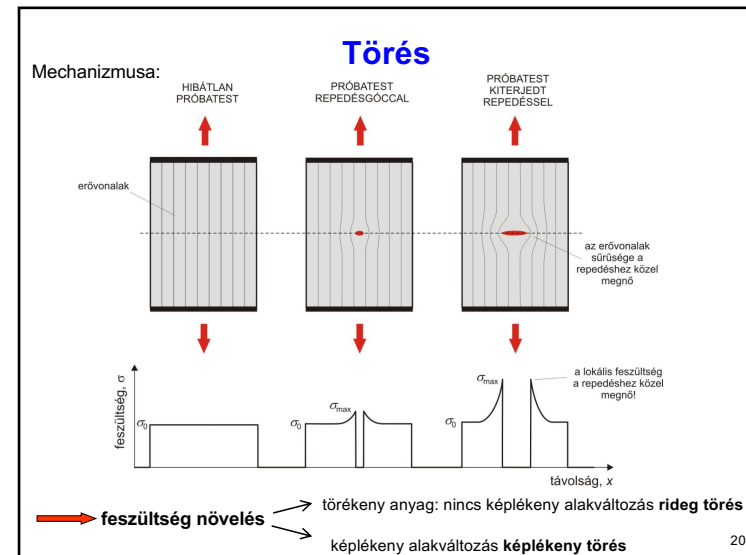
17

18

19

20

Törésfajták

képlékeny (szívós)

a keresztmetszet-nullára csökken

teljesen képlékeny anyag törése

rideg

nincs keresztmetszet-csökkenés

rideg anyag törési felülete

Elszakított acélhuzal

21

21

Képlékeny anyag törési fázisai

elvékonyodás a próbatesten

repedésgócok képződése

repedésgócok egyesülése

a repedés a feszültségre merőlegesen nő

a repedés terjedése

szakadás a repedés mentén

szálkás törési felület

maximális nyírófeszültség 45° -nál

22

22

Fáradás, fáradásos törés

Hosszan tartó, ismétlődő terhelés

→ szerkezeti változások

→ szilárdság csökken

repedések!

terhelési fajták:

a) **lengő terhelés**

b) **lűktető terhelés**

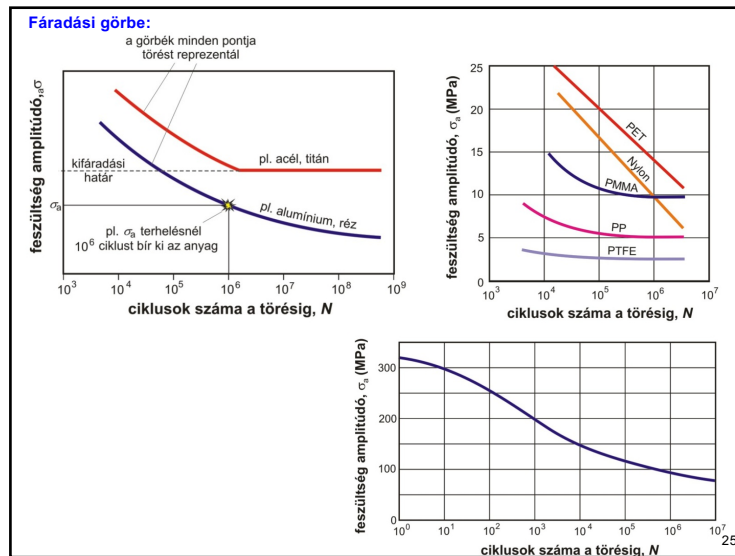
c) **spektrális terhelés**

23

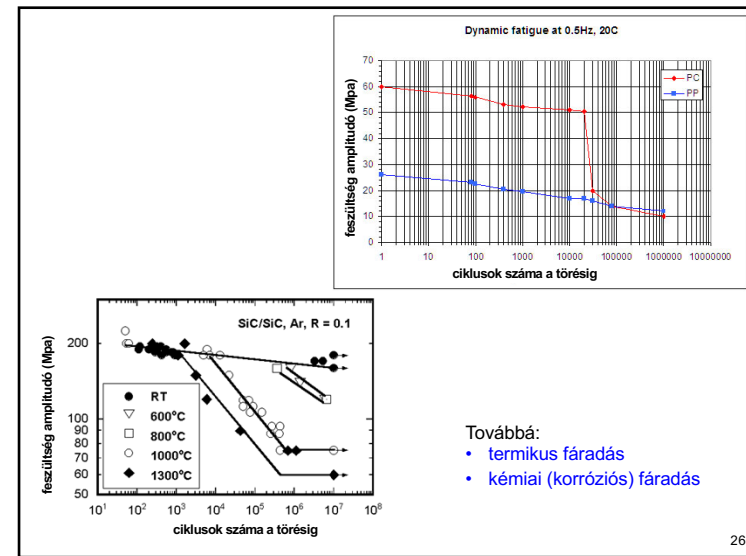
23

24

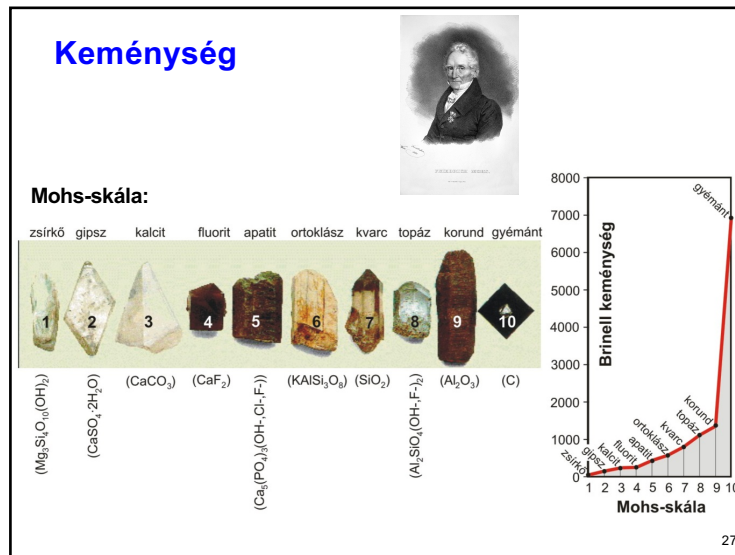
24

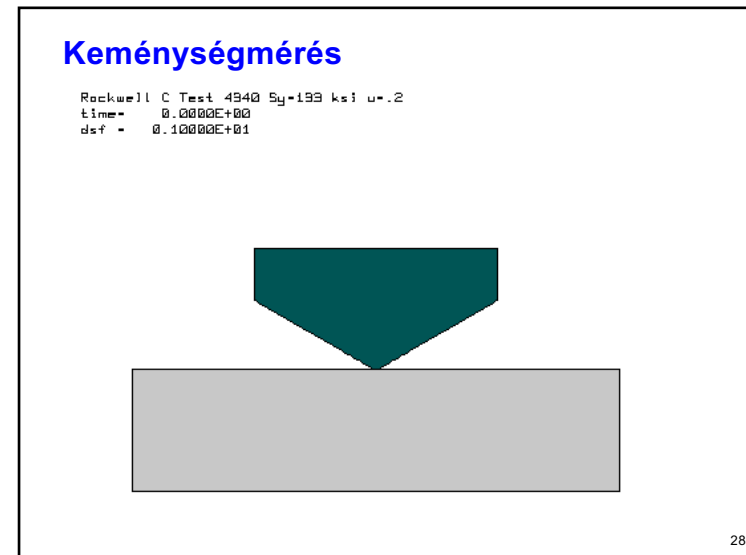
25

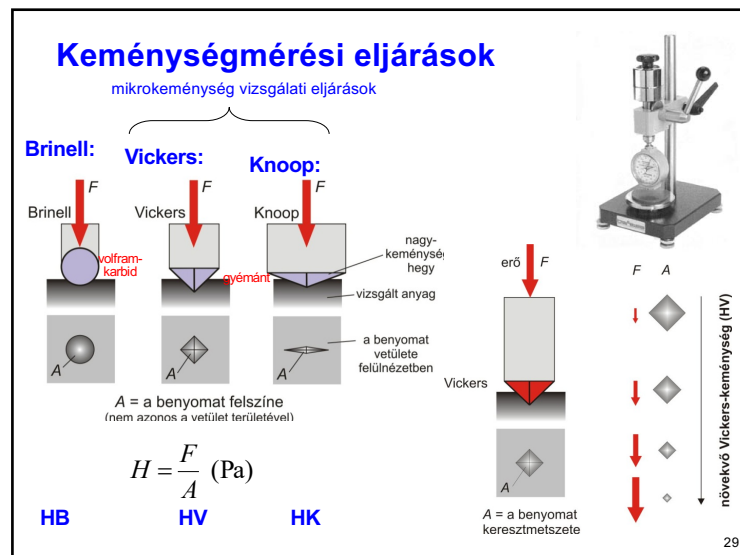
26

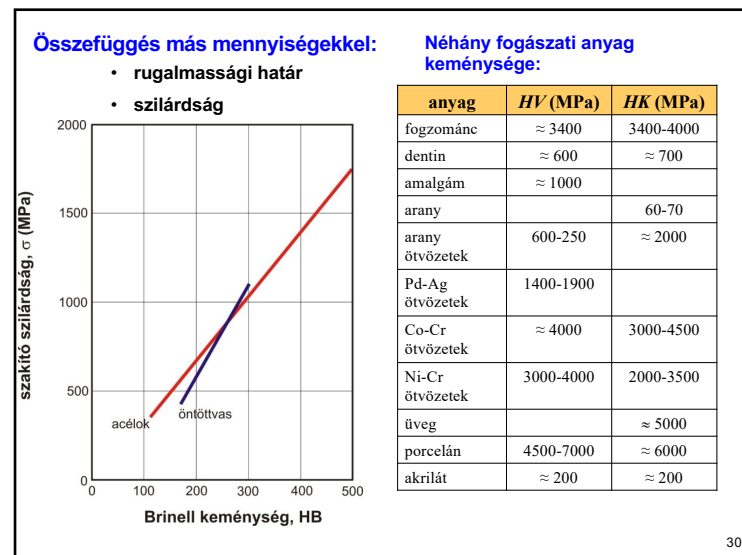
27

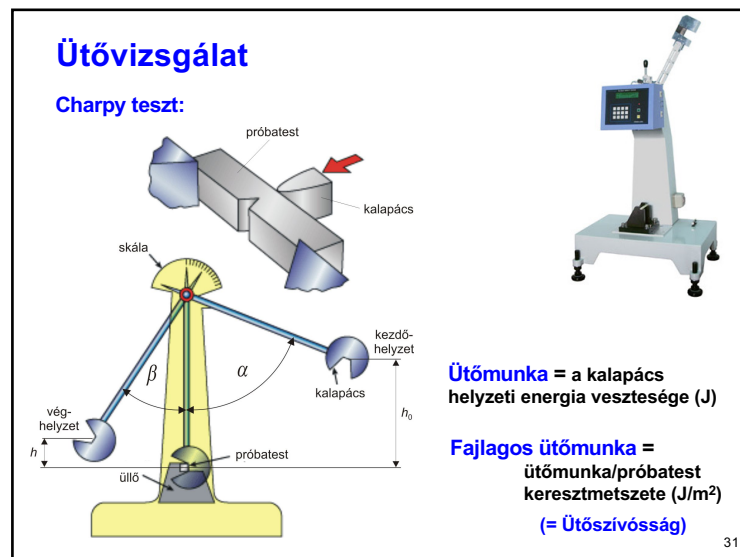
28

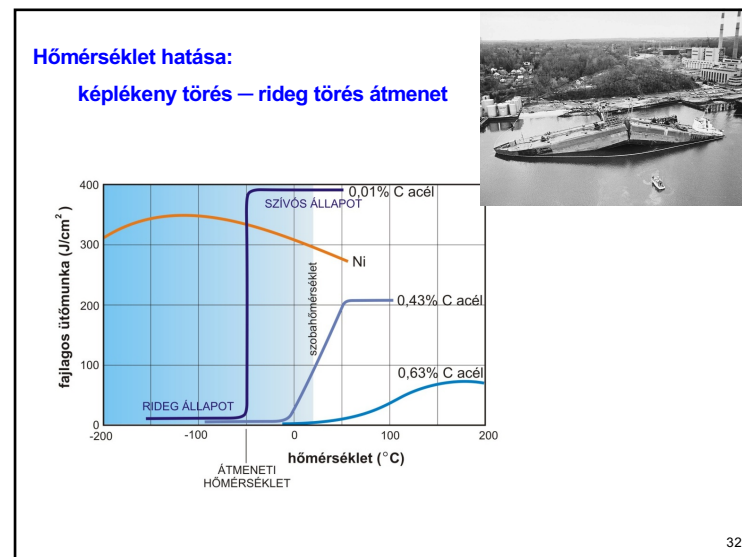
29

30

31

32

Néhány angol elnevezés:

merevség	stiffness, rigidity
rugalmasság	elasticity, flexibility
fajl. elaszt. def. munka	resilience
szilárdság	strength
képlékenység	ductility
törékenység	brittleness
szívósság	toughness
fajlagos ütőmunka (ütőszívósság)	impact energy impact strength notch toughness
keménység	hardness

33